

Turizm İşletme Yöneticilerinin Meslek Yüksekokullarında Uygulanan 3+1 Eğitim Modelinden Beklentilerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma

A Research to Determine The Expectations of Tourism Business Managers from The 3+1 Training Applied in Vocational Schools

Murat TEKBALKAN¹, Ferhat KARATAŞ²

Öz: Çalışmanın amacı; henüz Türkiye’de yaygınlaşmamış 3+1 eğitim modelinden turizm işletmelerin beklentilerini, tereddütlerini ve uygulama ile ilgili düşüncelerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda 2018-2019 eğitim-öğretim döneminde 3+1 eğitim modelini uygulamaya başlayan Ondokuz Mayıs Üniversitesi’nin bulunduğu şehir olan Samsun, çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Samsun’da faaliyet gösteren 56 adet turizm işletme yöneticilerine 3+1 eğitim modeli ile ilgili beklenti anketi uygulanmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise; turizm işletme yöneticilerinin 3+1 eğitim modeli ile ilgili olarak beklenti ölçeği yer almaktadır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre; 3+1 Eğitim Modeli hakkında katılımcıların sadece %7’sinin bilgi sahibi olduğu belirlenmiştir. Ayrıca işletme yöneticileri MYO’larda verilen eğitimleri yeterli görmemektedir.

Anahtar Kelimeler: 3+1 eğitim modeli, üniversite-sanayi işbirliği, mesleki uygulama

Abstract: The aim of the study; The aim is to determine the expectations, hesitations and thoughts of tourism enterprises from the 3+1 education model that has not yet become widespread in Turkey. For this purpose, Samsun, the city of Ondokuz Mayıs University, which started to implement the 3+1 education model in the 2018-2019 academic year, constitutes the universe of the study. An expectation survey about the 3+1 education model was applied to 56 tourism business managers operating in Samsun. The questionnaire form consists of two parts. In the first part, there are questions to determine the demographic characteristics of the participants. In the second part; There is an expectation scale regarding the 3+1 education model of tourism business managers. According to the findings obtained in the research; It was determined that only 7% of the participants knew about the 3+1 Education Model. In addition, business managers do not consider the training provided in Vocational Schools to be sufficient.

Keywords: 3 + 1 education model, university-industrycooperation, professional practice

1. Giriş

Eğitimde etkinlik ve verimliliğin en önemli kıstaslarından biri, okul ile sanayi arasında uyum ve amaç birliğinin ne derecede sağlanabildiğidir. Çünkü eğitimin en temel amaçlarından biri, bireyi mutlu kılmaktır (Hızlan, 1997). Buna gerçekleştirirken eğitim bireyi düşünmeye, araştırmaya, duyarlılığa ve girişimciliğe teşvik

¹ İlgili yazar/Corresponding author: Öğretim Görevlisi., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı. murat.tekbalkan@omu.edu.tr, ORCID No: 0000-0002-5581-1500

² Öğretmen, Şaban Temuge Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, ferhat0412@hotmail.com, ORCID No: 0000-0002-9227-4556

eder. Eğitimin bir diğer önemli amacı da bireyleri verimli ve üretken yapabilmektir (Bıncı ve Arı, 2004). Mesleki eğitim kurumları eğitimin bu önemli amaçlarını gerçekleştirmede aktif rol almaktadır.

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, bireylerin ilgi ve taleplerindeki değişimler, iş dünyasında artan rekabet gibi durumlar dikkate alındığında ekonomik gelişim ve kalkınma için gerekli olan nitelikli işgücünün yetiştirilmesi daha da önemli hale getirmektedir. Bu bağlamda iş dünyasının ihtiyaç duyduğu eğitimli ve nitelikli işgücünün yetiştirilmesinde mesleki ve teknik eğitim önemli bir yer tutmaktadır (Sarıbyık, 2013).

Ekonomisi güçlü olan ülkelerin mesleki ve teknik eğitime yeterince önem verdiklerini görmekteyiz. Nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde önemli rol oynayan mesleki ve teknik eğitim kurumları özellikle 21.yüzyılın teknolojisi ile bütünleşerek hızla gelişim ve değişim sağlamıştır (Uçar ve Özerbaş, 2013). Mesleki ve teknik eğitim; bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu olan bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve mesleki alışkanlıkları kazandırarak bireyi zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönleriyle dengeli biçimde geliştirme süreci (Şahinkesen, 1992) olarak tanımlanmaktadır. Mesleki ve teknik eğitim veren kurumlar içerisinde meslek yüksekokulları; belirli mesleklere yönelik ara insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan, dört yarıyılık eğitim/öğretim veren bir yükseköğretim kurumu olarak tanımlanmıştır (YÖK). Bu tanıma göre meslek yüksekokullarının temel amacı iş dünyasının ihtiyaç duyduğu ara insan gücünü yetiştirmektir.

Türkiye yükseköğretim sistemi içerisinde gerek endüstri, gerek sanayi, gerekse hizmet kuruluşlarının nitelikli ara eleman ihtiyacını karşılamada önemli rol oynayan meslek yüksekokulları (MYO), özellikle son yıllarda ihtiyaç analizi yapılmadan kurulan MYO'ların ve yeni bölümlerin açılmasıyla maalesef sadece nicelik yönden gelişme kaydetmiştir. Özellikle mesleki eğitim için gerekli olan üniversite alt yapısının (atölye, laboratuvar, vb.) yetersiz olması veya hiç olmaması öğrencilerin pratik eğitimlerini tam anlamıyla gerçekleştirememesine neden olmaktadır. Ayrıca üniversite kontenjanlarının artması da MYO'ların var olan problemlerine yeni bir problem eklenmesine neden olmuştur. Bu problemin adı da kontenjanın doldurulamamasıdır. Üniversiteler bu ve benzeri sorunları çözebilmek için birtakım yeni uygulama ve stratejilere başvurmaktadır. Bu uygulamalardan biri de 3+1 eğitim modelidir.

3+1 eğitim modeli; MYO'larda ilk üç dönem okulda ders, son dönemde ise programa uygun işletmelerde işyeri eğitimi ve iş yeri uygulaması derslerini kapsamaktadır. Bu eğitim modelinin temel amacı; öğrencilerin uygulamalı eğitimlerini iş sahasında tamamlayarak istihdama hazırlamaktır (Arpat, Kalfa, Akşit ve Çamurdan, 2017). 3+1 eğitim modelinin birçok avantajı bulunmaktadır. Bu avantajlardan bazıları şunlardır (Emir, Arslan ve Kılıçkaya, 2008; Sarıbyık, 2013, Dilay, Özkan ve Kilit, 2015; Türk, Bakkal ve Türk, 2016):

- Öğrenci bir işyerinde çalışma alışkanlığı ve iş disiplini kazanabilecektir.
- Öğrencinin teorik bilgilerini iş sahasında uygulama ve anında değerlendirme imkanı olacaktır.
- Öğrenci iş sorumluluğu alarak özgüveni artacaktır.
- İş tecrübesini okul döneminde kazanacağı için mezun olduğunda tecrübeli olarak iş arayabilecektir.
- Öğrenci para kazanmanın haz ve mutluluğunu yaşayabilecek.
- İş hayatında karşılaşılabileceği olası problemleri önceden görüp, hatta yaşayıp gerçek iş hayatında problemle karşılaştığında nasıl hareket etmesi gerektiğini önceden öğrenmiş olacaktır.
- İş hayatında takım olmayı ve birlikte başarı/başarısızlığı yaşamayı öğrenebilecektir.
- İşyeri tecrübesi olamayan öğrencilere göre işe alımlarda avantajlı olabilecektir.

- Öğretim elemanları sektörü yakından takip ederek, ders içeriklerini ve uygulamalarını sektörün ihtiyacına göre düzenleyebilecektir. Ayrıca öğretim elemanı bilgi ve tecrübesini sektöre daha kolay aktarabilecektir.
- Sektör yaşadığı sorunlara üniversite ile birlikte çözüm arayabilecektir.
- Üniversite-sanayi işbirliği uygulamalı olarak geliştirilebilecektir. Sadece kağıt üzerinde protokol veya anlaşma olarak kalmayacaktır.
- Üniversitenin tercih edilebilirliğini artıracak, mezunların kolay iş bulmaları ile üniversitenin reklamı yapılabilecektir.
- Sektörün nitelikli eleman ihtiyacı, özellikle de işin hem teorisini hem pratiğini bilen eleman ihtiyacı karşılanabilecek.
- Meslek yüksekokullarının uluslararası kalite ve başarısı artacaktır.
- Meslek yüksekokullarda halihazırda büyük sorun teşkil eden kontenjanların doldurulamaması ve “tabela” MYO’ların varlığı gibi problemler ortadan kalkacaktır.
- MYO öğrencilerinin okulları ile ilgili memnuniyet ve tatmin düzeyleri artacaktır.

3+1 Eğitim Modelinin Uygulanması

3 +1 Eğitim modeli; meslek yüksekokulu öğrencilerinin eğitim hayatı süresince iş tecrübesi kazanmak ve mezun olduktan sonra da daha kolay iş bulmalarını sağlamak amacıyla geliştirilmiştir. 15 ile 60 gün arasında değişen ve genellikle yaz döneminde uygulanan “zorunlu staj”, “yaz stajı” ya da “staj” eğitimleri mesleki eğitim ile istihdam arasında zayıf bir ilişki kurmaktadır (Özsoy, 2015). 14-16 hafta süren işbaşı eğitim modellerinden biri olan 3+1 eğitim modeli ile bu ilişki güçlendirilerek yenilikçi, iş dünyasının taleplerini karşılayan ve ülke ekonomisine katkıda bulunan ara eleman yetiştirmektir (Atalı, Özkan, Sarıbiyık ve Karayel, 2016).

Eğitim-öğretim dönemi içerisinde yapılan iş yeri eğitimi ve uygulaması, üniversitelerin akademik takvimine uygun olarak 4.dönem süresince yapılmaktadır. Bu dersler yaz dönemi eğitim programında yer almadığından, öğrenci ilgili dönem içerisinde tamamlamak zorundadır. Bölüm/programlara göre değişmekle beraber işyeri eğitimi ve uygulama dersleri genellikle hafta içerisinde 08.00-17.00 saatleri arasında yapılmaktadır. Ancak bu durum üniversite ile işletme arasında yapılacak protokole göre farklılık gösterebilir. Üniversitelerin Eğitim Öğretim Yönetmeliğinde belirlediği derslere devam esasları işyeri eğitimi ve uygulamasında da geçerlidir. Bu nedenle de öğrencilerin işyeri eğitimi ve uygulamalarına devam zorunluğu vardır. İşyerinin, üniversitenin ve öğrencinin görev ve sorumlulukları üniversite tarafından belirlenir ve ilgili tarafların onayı ile uygulanır.

2. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Çalışmanın amacı; henüz Türkiye’de yaygınlaşmamış 3+1 eğitim modelinden turizm işletmelerin beklentilerini, tereddütlerini ve uygulama ile ilgili düşüncelerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda 2018-2019 eğitim-öğretim döneminde 3+1 eğitim modelini uygulamaya başlayan Ondokuz Mayıs Üniversitesinin bulunduğu şehir olan Samsun, çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Samsun’da faaliyet gösteren turizm işletme yöneticilerine 3+1 eğitim modeli ile ilgili beklenti anketi uygulanmıştır.

Veri Toplama Aracı ve Analizler

Anket formu 24 sorudan oluşmaktadır. Anket formları ve çalışma ile ilgili gerekli açıklamalar elektronik posta ile turizm işletme yöneticilerine gönderilmiştir. 2022 Nisan ayı itibarıyla Samsun’da 39 Bakanlık belgeli

ve 30 belediye belgeli olmak üzere toplam 69 konaklama işletmesi bulunmaktadır. Ayrıca Samsun'da toplam 84 tane A grubu seyahat acentesi bulunmaktadır (<https://www.samsunkulturturizm.gov.tr/>). Çalışmanın kapsamına toplam 153 turizm işletmesi dahil edilmiştir. Ancak çalışmaya gönüllü katılan ve anketleri dolduran toplam 56 yönetici olmuştur.

Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların cinsiyet, işletme türü, çalışma pozisyonu ve toplam çalışma sürelerini belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde ise; turizm işletme yöneticilerinin 3+1 eğitim modeli ile ilgili olarak 20 sorudan oluşan beklenti ölçeği yer almaktadır. Hazırlanan ölçeğin güvenirlik testi sonucunda Cronbach Alpha değeri ,764 olarak saptanmıştır. Bu sonuç ölçeğin kabul edilebilir düzeyin (.60) üzerinde ve “oldukça güvenilir” ($0.60 \leq \alpha < 0.80$) olduğunu göstermektedir (Kalaycı, 2006; 405).

Araştırma verileri “SPSS 15.0 for Windows” istatistik paket programı yardımıyla analiz edilmiştir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004). Katılımcıların demografik özelliklerini ve 3+1 eğitim modeli ilgili sorulara katılım düzeylerini belirlemek için betimleyici istatistiklerden yararlanılmıştır.

3. Bulgular

Araştırmaya katılanların %21,4'ü kadın ve %78,6'sı erkektir. Araştırma toplam 56 turizm işletmesinde yapılmıştır. Bu işletmelerin %50'si konaklama işletmesi, %25'i yiyecek-içecek işletmesi, % 10,7'si seyahat acentesi ve %14,3'ü de diğer turizm işletmelerden oluşmaktadır (Tablo 1).

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Turizm İşletme Türlerinin Dağılımı

İşletme Türü	N	%
Konaklama İşletmesi	28	50,0
Yiyecek-İçecek İşletmesi	14	25,0
Seyahat Acentası	6	10,7
Diğer	8	14,3
Toplam	56	100

Araştırmaya katılanların işletmede çalışma pozisyonlarına göre dağılımları Tablo 2'de verilmiştir. Buna göre araştırmaya katılanların %32,1'i işletme sahibi veya ortağı, %35,7'si işletme genel müdürü, % 21,5'i insan kaynakları sorumlusu ve %10,7'si de diğer pozisyonlarda çalışan ancak personelin işe alınmasına karar veren yöneticilerden oluşmaktadır.

Tablo 2. Araştırmaya Katılanların Çalışma Pozisyonlarına Göre Dağılımları

Çalışma Pozisyonu	N	%
İşletme sahibi/ortağı	18	32,1
Genel müdür	20	35,7
İnsan kaynakları sorumlusu	12	21,5
Diğer	6	10,7
Toplam	56	100

Araştırmaya katılanların toplam çalışma sürelerine göre dağılımları Tablo 3’de verilmiştir. Buna göre araştırmaya katılanların %21,5’i 1-5 yıl arasında, %32,1’i 6-10 yıl arasında, % 5,7’si 11-20 yıl arasında ve % 10,7’si de 21 yıl ve daha fazla süre ile çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 3. Çalışanların Toplam Çalışma Sürelerine Göre Dağılımları

Toplam Çalışma Süresi	N	%
1-5 yıl	12	21,5
6-10 yıl	18	32,1
11-20 yıl	20	35,7
21 yıl ve daha fazla	6	10,7
Toplam	56	100

Tablo 4’te araştırmaya katılanların 3+1 Eğitim Modeli ile ilgili düşüncelerine ait sonuçlar yer almaktadır. Buna göre:

1-Araştırmaya katılanların % 60,7’si “*Meslek yüksekokulu (MYO) mezunlarını istihdam ediyor musunuz?*” sorusuna “*Evet*” cevabını vermiştir.

2-Araştırmaya katılanların %42,9’u “*MYO’ların müfredatlarından haberdar mısınız?*” sorusuna “*Evet*” cevabını vermiştir.

3-Araştırmaya katılanların %35,7’si “*MYO’ların müfredatlarının sektörün ihtiyaçlarını karşılayabildiğini düşünüyor musunuz?*” sorusuna “*Hayır*” cevabını vermiştir.

4-Araştırmaya katılanların %42,9’u “*MYO’ların sektörün ihtiyaç duyduğu fiziki ve teknolojik donanımına sahip olduklarını düşünüyor musunuz?*” sorusuna “*Hayır*” cevabını vermiştir.

5-Araştırmaya katılanların %60,7’si “*MYO’larda verilen eğitimi yeterli buluyor musunuz?*” sorusuna “*Hayır*” cevabı vermiştir.

6-Araştırmaya katılanların % 28,6’sı “*MYO’larda görevli akademisyenlerin yeterli bilgi ve beceriye sahip olduklarını düşünüyor musunuz?*” sorusuna “*Hayır*” cevabı vermişlerdir.

7-Araştırmaya katılanların %50’si “*MYO’larda verilen yabancı dil eğitimin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?*” sorusuna “*Kesinlikle Hayır*” cevabını vermiştir.

8-Araştırmaya katılanların %60,7’si “*Yeni mezunların mesleki bilgilerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?*” sorusuna “*Hayır*” cevabını vermiştir.

9-Araştırmaya katılanların %60,7’si “*Mezunların bir dalda uzmanlaşmasını ister misiniz?*” sorusuna “*Kesinlikle Evet*” cevabını vermiştir.

10-Araştırmaya katılanların %46,4’ü “*İşletmenizde stajyer öğrenci çalıştırıyor musunuz?*” sorusuna “*Evet*” cevabını vermiştir.

11-Araştırmaya katılanların %35,7’si “*İşletmenizde çalışan stajyerlerden mesleki açıdan faydalanabiliyor musunuz?*” sorusuna “*Fikrim Yok*” cevabını vermiştir.

12-Araştırmaya katılanların %39,3’ü “*3+1 Eğitim Modeli hakkında bilginiz var mı?*” sorusuna “*Fikrim Yok*” cevabını vermiştir.

13-Araştırmaya katılanların %42,9'u "*İşyeri eğitimi derslerinin işletmenizde uygulanmasına imkan verir misiniz?*" sorusuna "*Evet*" cevabını vermiştir.

14-Araştırmaya katılanların %32,1'i "*İşyeri eğitimi derslerinin işletmenizde uygulanması süresince öğrencilere ücret öder misiniz?*" sorusuna "*Evet*" cevabını vermiştir.

15-Araştırmaya katılanların %35,7'si "*İşyeri eğitimi derslerinin işletmenizde uygulanması süresince öğrencilere mesai ücreti öder misiniz?*" sorusuna "*Evet*" cevabını vermiştir.

16-Araştırmaya katılanların %46,4'ü "*İşyeri eğitimi derslerinin işletmenizde uygulanması süresince öğrencilere ücretsiz barınma imkanı sunar mısınız?*" sorusuna "*Hayır*" cevabını vermiştir.

17-Araştırmaya katılanların %53,6'sı "*İşyeri eğitimi derslerinin işletmenizde uygulanması süresince öğrencilere yemek verir misiniz?*" sorusuna "*Evet*" cevabını vermişlerdir.

18-Araştırmaya katılanların %42,9'u "*İşyeri eğitimi derslerinin işletmenizde uygulanması süresince öğrencilere ücretsiz ulaşım imkanı verir misiniz?*" sorusuna "*Hayır*" cevabını vermişlerdir.

19-Araştırmaya katılanların %39,3'ü "*İşyeri eğitimi derslerinin işletmenizde uygulanması süresince öğrencilerin zorunlu sağlık sigorta giderlerini karşılar mısınız?*" sorusuna "*Evet*" cevabını vermişlerdir.

20-Araştırmaya katılanların %39,3'ü "*MYO'ların sektörle işbirliğinin iyi olduğunu düşünüyor musunuz?*" sorusuna "*Hayır*" cevabını vermişlerdir.

Tablo 4. 3+1 Eğitim Modeli ile İlgili İfadelere Verilen Cevapların Dağılımları

	3+1 Eğitim Modeli İle İlgili İfadeler	Kesimlikle Evet		Evet		Fikrim Yok		Hayır		Kesimlikle Hayır		Ortalama	Standart Sapma
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
1	Meslek yüksekokulu mezunlarını istihdam ediyor musunuz?	12	21,4	34	60,7	4	7,1	6	10,7	-	-	2,07	,84
2	MYO'ların müfredatlarından haberdar mısınız?	2	3,6	24	42,9	12	21,4	18	32,1	-	-	2,82	,93
3	MYO'ların müfredatlarının sektörün ihtiyaçlarını karşılayabildiğini düşünüyor musunuz?	4	7,1	12	21,4	18	32,1	20	35,7	2	3,6	3,07	1,00
4	MYO'ların sektörün ihtiyaç duyduğu fiziki ve teknolojik donanma sahip olduklarını düşünüyor musunuz?	-	-	8	14,3	14	25,0	24	42,9	10	17,9	3,64	,94
5	MYO'larda verilen eğitimi yeterli buluyor musunuz?	-	-	6	10,7	12	21,4	34	60,7	4	7,1	3,64	,77
6	MYO'larda görevli akademisyenlerin yeterli bilgi ve beceriye sahip olduklarını düşünüyor musunuz?	14	25,0	12	21,4	10	17,9	16	28,6	4	7,1	2,71	1,31
7	MYO'larda verilen yabancı dil eğitimin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	2	3,6	2	3,6	8	14,3	16	28,6	28	50,0	4,17	1,04
8	Yeni mezunların mesleki bilgilerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	-	-	4	7,1	8	14,3	34	60,7	10	17,9	3,89	,77
9	Mezunların bir dalda uzmanlaşmasını ister misiniz? (Önbüro, yiyecek-içecek, kat hizmetleri, vb.)	34	60,7	18	32,1	2	3,6	2	3,6	-	-	1,50	,73
10	İşletmenizde stajyer öğrenci çalıştırıyor musunuz?	10	17,9	26	46,4	6	10,7	10	17,9	4	7,1	2,50	1,19
11	İşletmenize gelen stajyerlerden mesleki açıdan faydalanabiliyor musunuz?	6	10,7	14	25,0	20	35,7	12	21,4	4	7,1	2,89	1,09
12	3+1 eğitim modeli hakkında bilginiz var mı?	-	-	4	7,1	22	39,3	16	28,6	14	25,0	3,71	,92
13	Mesleki uygulama işyeri eğitimi derslerinin işletmenizde uygulanmasına imkan verir misiniz?	20	35,7	24	42,9	4	7,1	8	14,3	-	-	2,00	1,00
14	Mesleki uygulama işyeri eğitimi derslerinin işletmenizde uygulanması süresince öğrencilere ücret öder misiniz?	6	10,7	18	32,1	14	25,0	18	32,1	-	-	2,78	1,02
15	Mesleki uygulama işyeri eğitimi derslerinin işletmenizde uygulanması süresince öğrencilere mesai ücreti öder misiniz?	6	10,7	20	35,7	16	28,6	12	21,4	2	3,6	2,71	1,03
16	Mesleki uygulama işyeri eğitimi derslerinin işletmenizde uygulanması süresince öğrencilere ücretsiz barınma imkânı sunar mısınız?	-	-	10	17,9	12	21,4	26	46,4	8	14,3	3,57	,95
17	Mesleki uygulama işyeri eğitimi derslerinin işletmenizde uygulanması süresince öğrencilere ücretsiz yemek verir misiniz?	16	28,6	30	53,6	2	3,6	8	14,3	-	-	2,03	,95
18	Mesleki uygulama işyeri eğitimi derslerinin işletmenizde uygulanması süresince öğrencilere ücretsiz ulaşım imkânı (servis, vb.) verir misiniz?			14	25,0	12	21,4	24	42,9	6	10,7	3,39	,98
19	Mesleki uygulama işyeri eğitimi derslerinin işletmenizde uygulanması süresince öğrencilerin zorunlu sağlık sigorta giderlerini karşılar mısınız?	8	14,3	22	39,3	6	10,7	16	28,6	4	7,1	2,75	1,22
20	MYO'ların sektörel işbirliğinin iyi olduğunu düşünüyor musunuz?	6	10,7	6	10,7	18	32,1	22	39,3	4	7,1	3,21	1,09

4. Sonuç ve Öneriler

Uygulamalı eğitimin yararları; teorik bilgileri hayata geçirmek, mesleğin gerektirdiği iş kültürüne kolay adapte olmak, farklı düşünce tarzlarını ve yaratıcılığı geliştirmek, sektörün gerektirdiği davranış kültürünü kazanmak, mezuniyet sonrası iş için bağlantılar kurmak, üniversite-sanayi işbirliğini geliştirmek gibi birçok faydadan bahsetmek mümkündür. Üniversiteler kısıtlı olanakları ile uygulamaları eğitimleri kendi bünyesinde laboratuvar, atölye ve diğer uygulama alanlarında yapmaya çalışmaktadır. Ancak bilindiği üzere bilim ve teknoloji hızla gelişmekte ve gelişim neticesinde de yeni üretim yöntemleri ve/veya teknolojik malzemeler endüstrinin önemli parçası haline gelmektedir. Bu gelişen teknolojiyi üniversitelerin derslerde kullanabilmesi yılları alabilmektedir. Dolayısıyla da 3+1 eğitim modeli üniversitelerde olmayan veya kısıtlı olan teknolojik araç-gereç, malzeme ve uygulamalardan öğrencilerin yararlanabilmesi için önemli bir fırsattır.

Gelişmiş ülkeler arasında yer almak ve onlarla bütünleşmek isteyen Türkiye'nin en büyük kaynağı, genç, dinamik ve eğitilmiş nüfus yapısına sahip olan insan gücüdür. Kişilere; ilgi, istek, yetenek ve yeterlilikleri doğrultusunda yeterli eğitim olanakları sunarak ekonomide etkin katılımları sağlanmalıdır (On Altıncı Milli Eğitim Şurası Kararları).

Bu araştırmada son yıllarda birçok üniversitenin de kullanmaya başladığı 3+1 Eğitim Modelinden sektör temsilcilerinin beklentileri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda Samsun'da faaliyet gösteren turizm işletme yöneticilerinin 3+1 Eğitim Modeli ile ilgili beklentileri araştırılmıştır. Bu araştırma sonucuna göre;

- Araştırmaya katılan yöneticilerin yaklaşık %79'u erkeklerden oluşmaktadır. Bu da turizm işletmelerinde hala erkek yönetici egemenliğinin devam ettiğini göstermektedir.

- Araştırmaya katılanların yaklaşık %33'ü işletme sahibi veya ortağı ve yaklaşık %36'sı genel müdür pozisyonundadır. Bu durum 3+1 Eğitim Modelinin üst yönetim tarafından nasıl algılandığını göstermede önemlidir.

- Araştırmaya katılanların yaklaşık %46'sının 11 yıl ve daha fazla iş tecrübesinin olduğu görülmektedir.

Diğer taraftan araştırmaya katılanların 3+1 Eğitim Modeli ile ilgili sorulara verdikleri cevapların sonuçları aşağıdaki gibidir.

- Araştırmaya katılanların yaklaşık %82'si MYO mezunlarını istihdam ettiğini,
- Araştırmaya katılanların yaklaşık %46'sı MYO müfredatlarının sektörün ihtiyaçlarını karşılayabildiğini,
- Araştırmaya katılanların yaklaşık %93'ü MYO mezunlarının bir dalda uzmanlaşması gerektiğini,
- Araştırmaya katılanların yaklaşık %63'ü stajyer öğrenci çalıştırdığını,
- Araştırmaya katılanların yaklaşık %78'i işyerlerinde mesleki uygulama derslerine izin verebileceklerini,
- Araştırmaya katılanların yaklaşık %43'i işyeri eğitimi kapsamında çalışan öğrencilere ücret ödeyebileceğini,
- Araştırmaya katılanların yaklaşık %46'sı işyeri eğitimi kapsamında çalışan öğrencilere mesai ücreti ödeyebileceklerini,

- Araştırmaya katılanların yaklaşık %82'si işyeri eğitimi kapsamında çalışan öğrencilere ücretsiz yemek verebileceğini,
- Araştırmaya katılanların yaklaşık %54'ü işyeri eğitimi kapsamında çalışan öğrencilerin zorunlu sağlık sigorta giderlerini karşılayabileceğini ifade derken diğer taraftan:
 - Araştırmaya katılanların yaklaşık %53'ü MYO müfredatlarından haberdar olmadığını,
 - Araştırmaya katılanların yaklaşık %60'ı MYO'ların sektörün ihtiyacını karşılayabilecek fiziki ve teknolojik donanıma sahip olmadığını,
 - Araştırmaya katılanların yaklaşık %68'si MYO'larda verilen eğitimi yeterli bulmadığını,
 - Araştırmaya katılanların yaklaşık %36'sı MYO'larda görevli akademisyenlerin yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadıklarını,
 - Araştırmaya katılanların yaklaşık %78'si MYO'larda verilen yabancı dil eğitimi yeterli bulmadığını,
 - Araştırmaya katılanların yaklaşık %79'u MYO mezunlarının yeterli mesleki bilgiye sahip olmadıklarını,
 - Araştırmaya katılanların sadece %7'sinin 3+1 eğitim Modeli hakkında bilgi sahibi olduğunu,
 - Araştırmaya katılanların yaklaşık %60'ı işyeri eğitimi kapsamında çalışan öğrencilere ücretsiz barınma imkanı veremeyeceğini,
 - Araştırmaya katılanların yaklaşık %53'ü işyeri eğitimi kapsamında çalışan öğrencilere ücretsiz ulaşım imkanı veremeyeceğini,
 - Araştırmaya katılanların yaklaşık %46'sı MYO'ların sektörle işbirliğinin iyi olmadığını ifade etmişlerdir.

İşbirlikleri olmayan eğitim kurumları ile işverenler misyon ve vizyonlarını en düşük maliyetle gerçekleştirmek, etkinliğini ve verimliliğini arttırmak için stratejik işbirliğine gitmeleri gerekir (Ardahan, 2010). Bunu yapabilmek için de tarafların ihtiyaçları ve durumları dikkate alınarak hazırlanmış müfredatın (Bımcı ve Arı, 2004) ve uygulamaya dayalı esnek eğitimin olması gerekir. Ayrıca bu eğitimleri verecek akademisyenlerin ve uzman kişilerin de uygulamalı eğitime tabi tutulması gerekir.

Kaynakça

- Ardahan, F. (2010). Sektör odaklı mesleki eğitim, sektörün işletmecilik eğitiminden beklentileri ve Antalya örnek uygulaması, SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 10(20), 55-76
- Arpat, B., Kalfa, V.R., Akşit, A. ve Çamurdan, B. (2017). "Meslek Yüksekokullarında Nitelikli Ara Eleman İhtiyacını Karşılama Yeni Arayışlar: 3+1 İşbaşı Eğitimi Modeli – Honaz Meslek Yüksekokulu Örneği. Çalışma İlişkileri Dergisi, Cilt 8, Sayı 2, 76-94
- Arpat, B., Tokbaş, M., Çamurdan, B. ve Akşit, A. (2017). "Meslek Yüksekokullarında 3+1 Eğitim Modeli Stajlarında Yapılan İş Teklifleri Üzerine Bir Araştırma: Honaz Meslek Yüksekokulu Örneği", International Journal of Academic Value Studies, Vol:3, Issue:14; 1-11

- Atalı, G., Özkan, S.S., Sarıbyık, M. ve Karayel, D. (2016), “Türkiye’de Yükseköğretim Kurumlarında Uygulanan Uygulamalı Eğitim Modellerinin İncelenmesi”, 5th International Vocational Schools Symposium-Prizren, 18-20.Mayıs.2016, 276-281.
- Bıncı, H.ve Arı, N. (2004). Mesleki ve teknik eğitimde arayışlar, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24(3), 383-396.
- Emir, O., Arslan, S., ve Kılıçkaya, S. (2008) Turizm İşletmeciliği Programı Öğrencilerinin Staj Uygulamaları Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi: Afyon Kocatepe Üniversitesi Örneği, Afyon Kocatepe Üniversitesi IIBF Dergisi, 10(2): 273–291.
- Dilay, Y., Özkan, A. ve Kilit, M. (2015) Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Makine Programı Öğrencilerinin Staj Yapma Eğilimlerinin Belirlenmesi, 4th International Vocational Schools Symposium, 21-23 Mayıs, 2015, Yalova, 1-8.
- Hızlan, D. (1997). Okul-sanayi ilişkileri, İstanbul: İnkılap Yayınevi
- Kalaycı, Ş. (2006) SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri, Ankara: Asil Yayın Dağıtım
- Özsoy, C.E., (2015). “Mesleki Eğitim-İstihdam İlişkisi: Türkiye’de Mesleki Eğitimin Kalitesi ve Kantitesi Üzerine Düşünceler”, Electronic Journal of Vocational Colleges – Aralık.2015, 4. UMYOS Özel Sayısı, 173-181.
- Sarıbyık M. (2013). Meslek Yüksekokullarında Nitelikli İşgücü Yetiştirmek İçin 3+1 Eğitim Modeli APJES I-I 39- 41
- Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, <https://www.samsunkulturturizm.gov.tr/> (E.T: 16.04.2022)
- Şahinkesen, A. (1992). Eğitimde ikili sistem (Okul-işyeri işbirliğine dayalı sistem). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. Cilt 25.
- Türk, K., Bakkal, S. ve Türk, D. (2016), “Meslek Yüksekokullarında Yeni Bir Model Olarak Uygulanan 3+1 Mesleki Uygulama Modelinin Öğrenciler Tarafından Değerlendirilmesi SAÜ Ali Fuat Cebesoy MYO Örneği”, ISVET 2016, 12-15.Ekim.2016, Hitit Üniversitesi, 249-254.
- Uçar, C.ve Özerbaş, M.A. (2013). Mesleki ve Teknik Eğitimin Dünyadaki ve Türkiye’deki Konumu, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 3(2), 242-253
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK). <https://www.yok.gov.tr/> (E.T: 01.03.2022)
- XVI. Milli Eğitim Şura Kararları, (1999).
https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165513_16_sura.pdf (E.T:17.03.2022)